

Összefoglaló jelentés

a munkavállalók jogviszonyának rendezettsége érdekében a foglalkoztatásra vonatkozó alapvető szabályok érvényre juttatására irányuló akcióellenőrzéséről

[2018. június 18. - július 6.]

A munkaügyi hatóság a 2018. évi hatósági ellenőrzési terv szerint **2018. június 18. és július 6.** között lefolytatta a munkavállalók jogviszonyának rendezettsége érdekében a foglalkoztatásra vonatkozó jogszabályok érvényre juttatására irányuló akcióellenőrzést. Ezt a célzott vizsgálatot a munkaügyi hatóság az ellenőrzési tapasztalatai alapján az utóbbi években minden nyáron visszatérően megtartja, így jelen jelentés nem csak az idei, hanem a 2015-től a „nyári” akcióellenőrzéseken szerzett reprezentatív adatok összehasonlítására is kitér, rámutatva e tárgykörben a foglalkoztatási gyakorlat alakulására.

A munkaügyi hatóság célja a foglalkoztatók által elkövetett legsúlyosabb jogsértések feltárása volt.

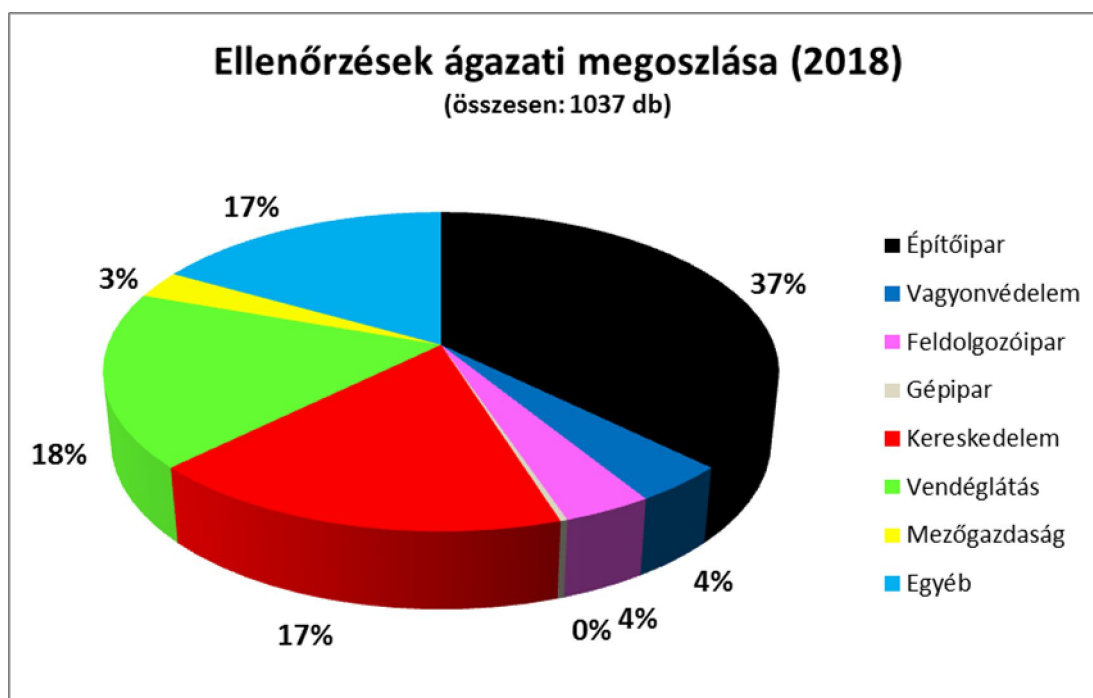
Ennek megfelelően az **akcióellenőrzés fő irányai az alábbiak voltak:**

- a foglalkoztatási jogviszonyok rendezettsége, különös tekintettel az írásba foglalt munkaszerződés és bejelentés nélküli, illetve színlelt szerződéssel történő foglalkoztatásra, a munkaerő-kölcsönzéssel kapcsolatos jogszabályok megtartása, valamint a harmadik országbeli állampolgárok foglalkoztatásának szabályszerűsége,
- a munkavállalók anyagi biztonságát, megélhetését érintő – munkabér mértékére és védelmére vonatkozó – jogszabályok megtartása,
- a kötelező legkisebb munkabér és garantált bérminimum biztosítására vonatkozó szabályok betartása,
- a munkavállalók pihenéshez való jogának érvényesülése,
- a munkaidőre és az azzal kapcsolatos adatok nyilvántartására vonatkozó jogszabályok megtartása.

Az **akcióellenőrzésnek kiemelt ágazati területe** nem volt, a hatóság munkatársai a célpontok kiválasztása során törekedtek minden nemzetgazdasági ágazatban a munkáltatók minél szélesebb körét ellenőrizni. A „nyári szezon” miatt nagyobb figyelmet kapott az építőipar, a kereskedelem, *(pl.: élelmiszerbolt, sportruházati üzlet, órabolt, virágbolt, zöldség-gyümölcs árusító hely, dohánybolt, húsbolt)* és a vendéglátás *(étterem, fagyaltozó, söröző, pizzeria, kávézó, cukrászda)*, továbbá az úgynevezett „egyéb” ágazatokban *(pl.: utazási iroda, fogászati rendelő, számítástechnikai szerviz, szolárium, fodrászat, lottózó, pénzváltó, edzőterem, szoftverfejlesztő cég)* is nagyobb volt az ellenőrzések száma, melynek egyik oka, hogy 2018-ban az ellenőrzési irányelv kiemelt hangsúlyt helyez ezeknek a területeknek vizsgálatára, így biztosítva az ott dolgozó munkavállalók jogait. Előfordult ellenőrzés továbbá fesztiválokon, strandokon,

mezőgazdasági területeken (*dinnyeföld, almás, paprikaföld, baromfitelep*) és feldolgozóipari létesítményeknél (*vágóhid, fafeldolgozó üzem, hűtőház, borászati üzem*). A hatóság munkatársai törekedtek a munkaidőn túl történő ellenőrzésekre is, így éjszaka is történt ellenőrzés például Békés megyében, Budapesten.

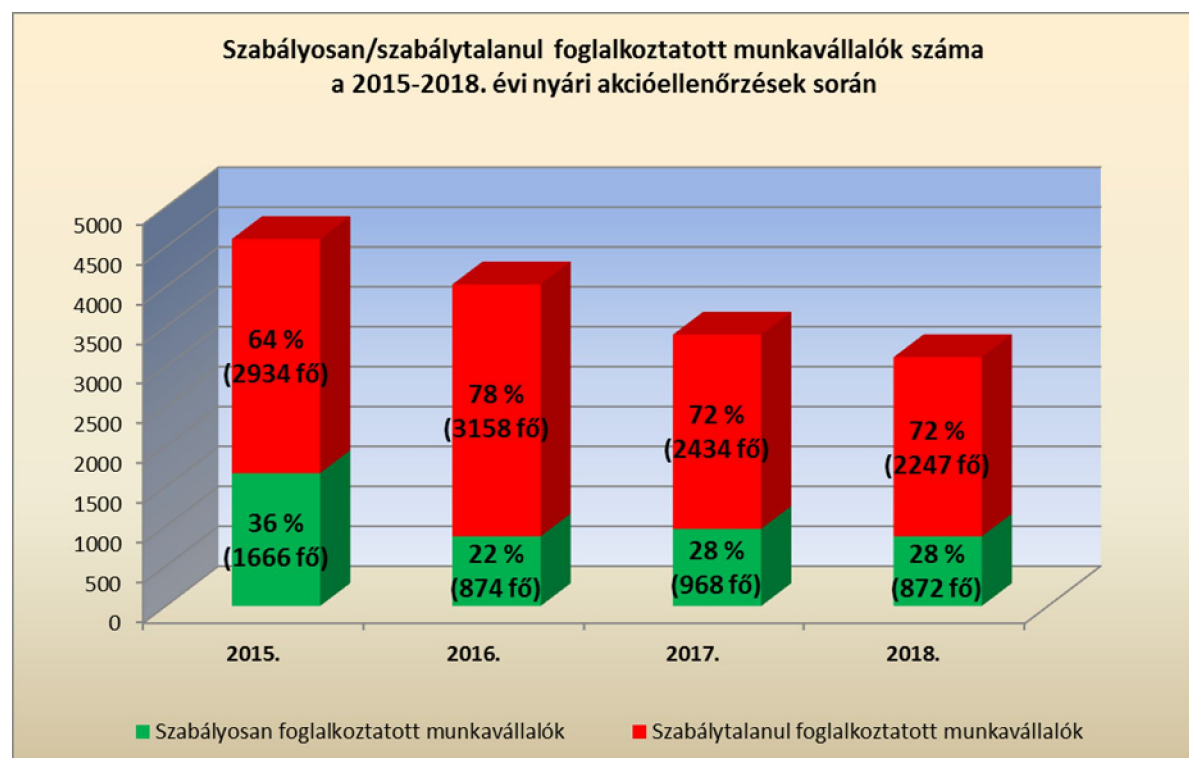
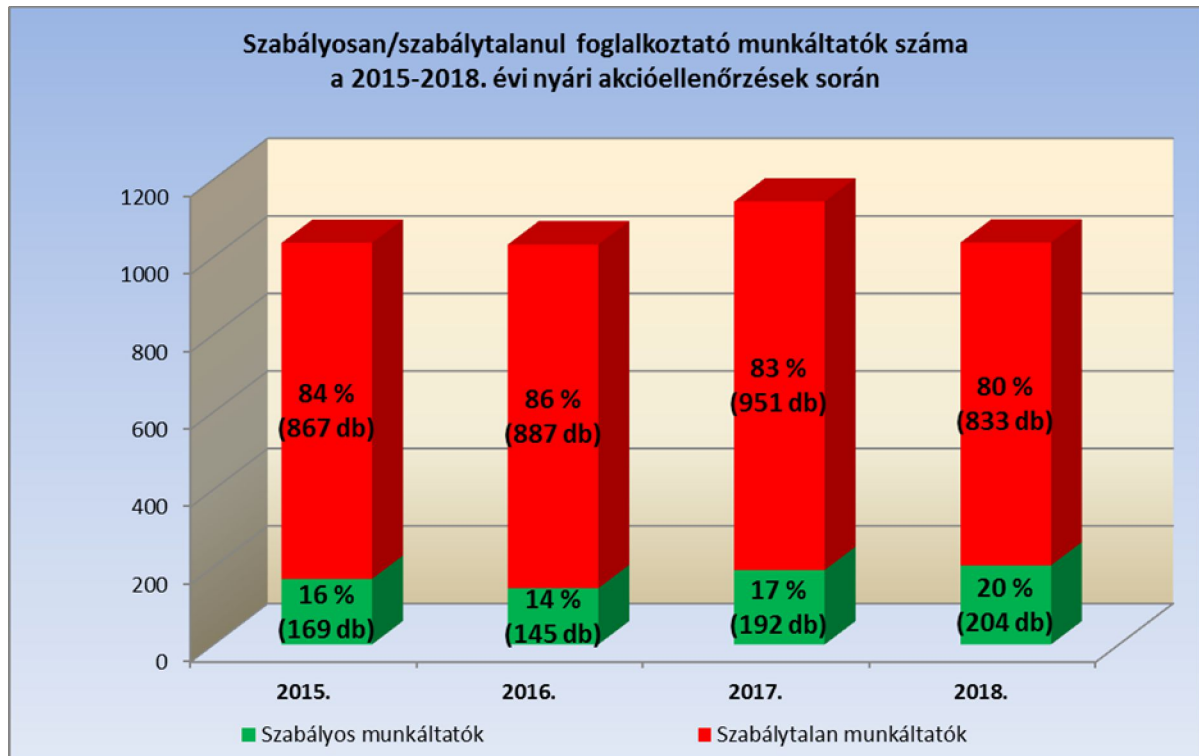
A munkaügyi ellenőrzések és eljárások egy része még folyamatban van, így a megállapítások a jelentés elkészítésekor ismert tényeken, adatokon alapulnak.

1. Ellenőrzési adatok

Az akcióellenőrzés **1 037** vállalkozás - 3 119 munkavállalóját érintő - foglalkoztatási gyakorlatát vizsgálta. Az ellenőrzések **a munkáltatók 80 %-nál** tartak fel a vizsgálatba vont **munkavállalók 72%-át érintő** valamilyen **munkaügyi jogsértést**.

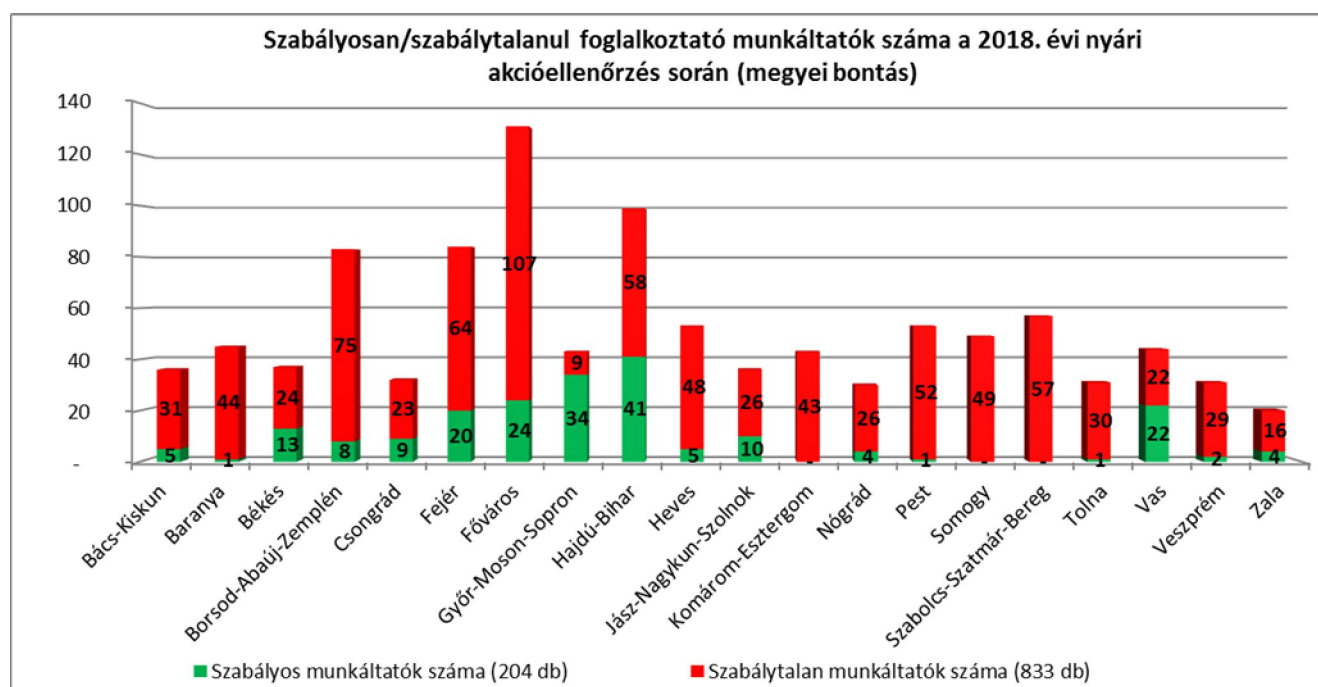
Érdemes kiemelni, hogy az előző évek akcióellenőrzéseihez képest idén volt a legalacsonyabb a **szabálytalan munkáltatók** aránya, mivel 2015-ben 1 036 foglalkoztató 84%-nál, 2016-ban 1 032 munkáltató 86%-nál, míg 2017-ben 1 143 vállalkozás 83 %-nál találtak valamilyen szabálytalanságot a kormánytisztviselők. A jogsértéssel érintett **munkavállalók** aránya az idei ellenőrzési adatok alapján **nem változott** a tavalyi adatokhoz képest (ugyancsak 72 %), de meghaladja a 2015-ben érintett munkavállalói arányt (64 %). Pozitív tapasztalat azonban, hogy az elmúlt két év nyári akcióellenőrzése esetén a 2016. évben tapasztalt kiugróan magas munkavállalókat érintő jogsértési aránytól (78 %) elmaradt.

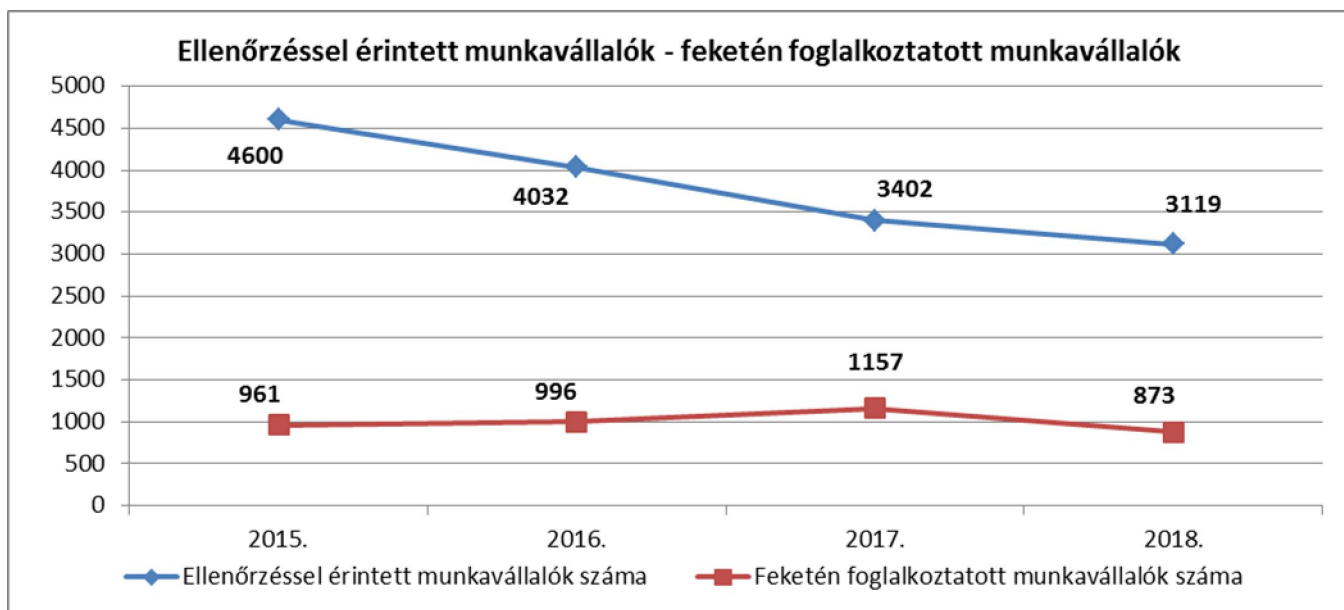
A fenti diagramokból megfigyelhető, hogy az akcióellenőrzések közel azonos munkáltatót érintettek az elmúlt években, de az ellenőrzés alá vont munkavállalók száma az elmúlt három évhez képest csökkent, mivel az idei évben túlnyomó többségben a kisebb létszámú munkáltatók kerültek a hatóság látókörébe. Ennek egyik oka, hogy 2015-ben a gépiparban is hangsúlyosabban került sor ellenőrzésre, illetve 2016-ban a feldolgozóipart vizsgálták kiemelten az ellenőrzési irányelveknek megfelelően a hatóság munkatársai, mely ágazatokban működő munkáltatók

általában nagyobb létszámú munkavállalót foglalkoztatnak. A másik ok, hogy az elmúlt évek tapasztalatai alapján megállapítható, hogy az említett ágazatokban a „feketefoglalkoztatás” csekélyebb mértékben van jelen, így a „nyári” akcióellenőrzések során - melynek egyik fő célja a feketefoglalkoztatás visszaszorítása - ezek az ágazatok kevésbé kiemelt célpontok.

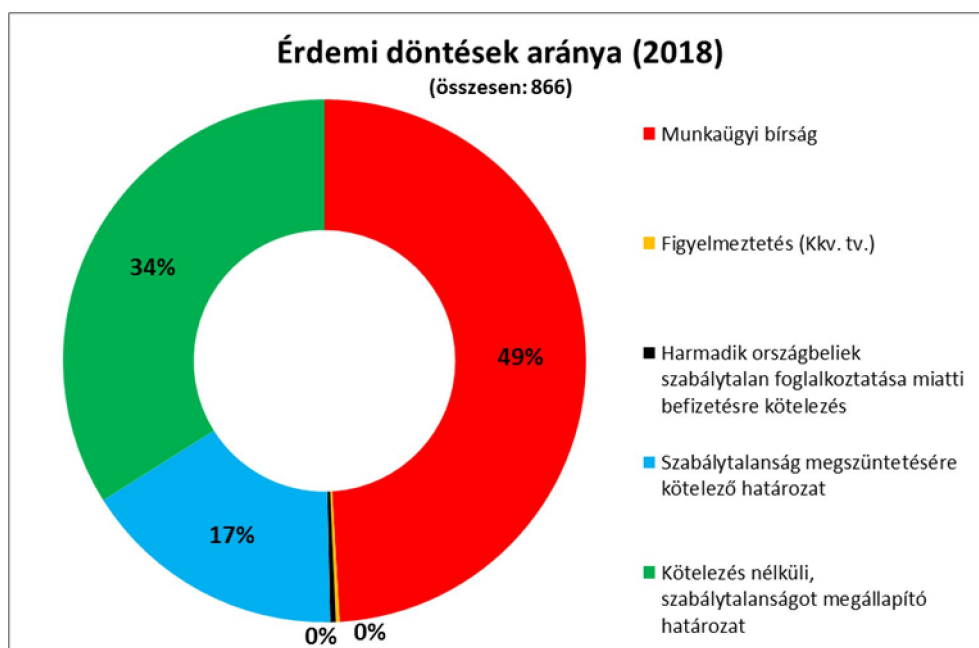
Megyéenként változó a szabálytalan munkáltatók aránya, míg Komárom-Esztergom, Szabolcs-Szatmár-Bereg és Somogy megyében az ellenőrzött munkáltatók mindegyikénél találtak valamilyen szabálytalanságot a munkaügyi hatóság munkatársai, addig Győr-Moson-Sopron megyében az ellenőrzött munkáltatók 21 %-ánál találtak hiányosságokat, így magasan itt volt a legkedvezőbb helyzet az akcióellenőrzés időszakában, ami a jogkövető munkáltatókat illeti. Szintén kedvezőbb tapasztalatok voltak Vas megyében, ahol „csak” a munkáltatók felénél volt valamilyen szabálytalanság, illetve Hajdú-Bihar megyében, ahol a munkáltatók 59 %-a foglalkoztatott szabálytalanul, ami az országos adatoktól alacsonyabb arány.

Az akcióellenőrzés egyik kiemelt célpontja a **feketefoglalkoztatás** feltárása volt: az ellenőrzésbe vont **3 119** munkavállalóból **28 % (873)** munkavállaló jogviszonya volt rendezetlen. Ez **csökkenést** jelent 2017. évhez képest, amikor az ellenőrzött munkavállalók 34 %-át érintette a feketefoglalkoztatás valamelyik formája, de meghaladja a 2015-ben (21 %) és 2016-ban (25 %) tapasztaltakat.

A szabálytalanságok egy része olyan súlyos volt, illetve ismételt szabályszegésnek minősült, hogy a jogsértések miatt a jelenlegi adatok alapján **425 db munkaügyi bírság** kiszabása, valamint 149 szabálytalanság megszüntetésére irányuló kötelezés, 294 szabálytalanságot megállapító határozat meghozatala várható.

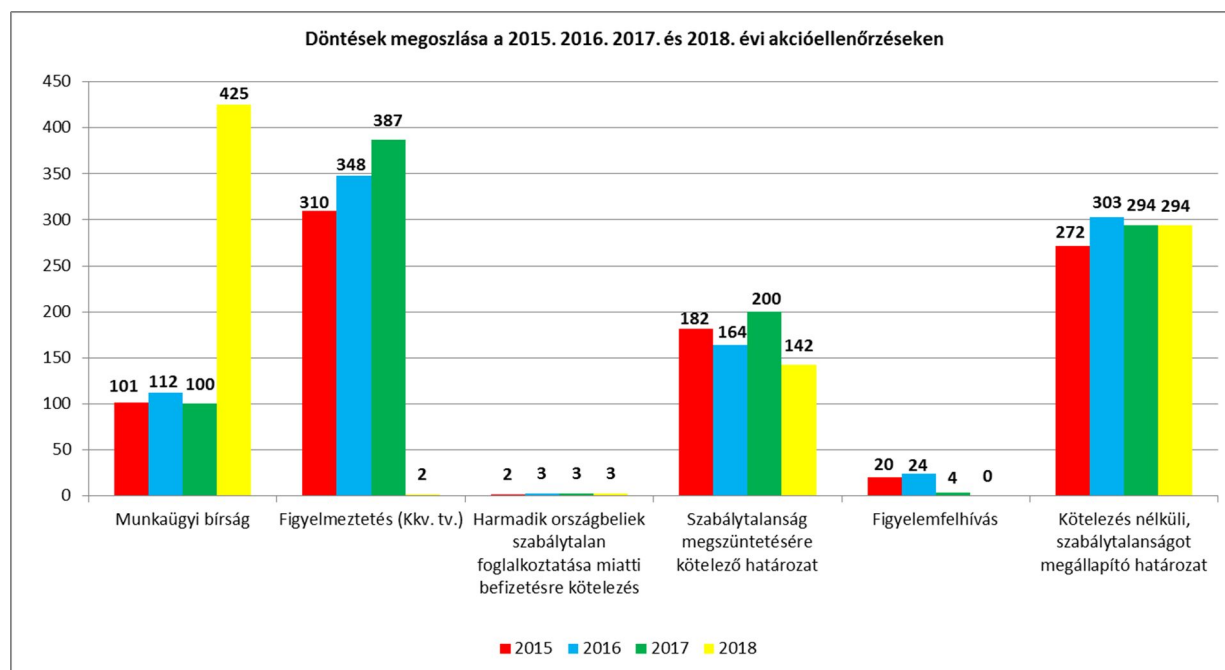

A gazdasági válság miatt bevezetett kis- és középvállalkozások támogatását célzó **enyhébb szankciók** mára már **nem feltétlenül tartották vissza** a jogsértésektől az egyebekben gazdaságilag egyre inkább magukra találó **munkáltatókat**. A többség már tudatában volt annak, hogy a legsúlyosabb esetben sem kell a bírságszankcióval számolnia és más hátrányos következménye

sincs az első jogsértésnek, viszont a bejelentés nélküli foglalkoztatással jelentős költségcsökkentést értek el a befizetendő adók és járulékok „megtakarításával”.

E tapasztalatok figyelembevételével szükségesnek mutatkozott a minimális foglalkoztatási szabály megszegése **(a bejelentés elmulasztása)** esetén változtatni a korábbi jogkövetkezményeken, így **2018-tól** kezdve ez a szabálytalanság **már első esetben is munkaügyi bírságot von maga után**.

Az új szabályok alkalmazása megmutatkozik a döntések számának alakulásán is, alábbi diagramon jól kivehető a munkaügyi bírságok számának megugrása, míg a figyelmeztetések gyakorlatilag eltűntek az előző évek „nyári” akcióellenőrzéseihez képest.

Az **ellenőrzések 13%-a (136 db) során társhatóságok is közreműködtek**, így a vizsgálatok egy része a kormányhivatalok szervezeti egységeinek együttműködésével zajlott: így többek között a fogyasztóvédelmi, népegészségügyi, élelmiszerlánc biztonsági feladatokat ellátó kormánytisztviselők is részt vettek a vizsgálatokban, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal is együttműködött a munkaügyi hatóságokkal. Előfordult ellenőrzés az önkormányzatok közterület-felügyeleti feladatot ellátó munkatársaival is.

A legtöbb vizsgálatban hagyományosan a rendőrség, valamint a munkavédelmi hatóság vett részt.

Külön említést érdemel Budapest, mely az akcióellenőrzés időszaka alatt 50 munkáltató ellenőrzésébe vont be társhatóságot, továbbá Győr-Moson-Sopron megye, ahol 21 ellenőrzés történt, ami azt jelenti, hogy a társhatósággal való együttműködés több mint fele ebben a két megyében valósult meg.

2. Tipikus jogsértések

Az akcióellenőrzés során a munkaviszony létesítésének, illetve az egyszerűsített foglalkoztatási jogviszony bejelentésének elmulasztása miatt kellett a leggyakrabban intézkednie a munkaügyi hatóságnak. **A jogsértéssel érintett munkavállalók közül 40%-nál volt megállapítható a**

feketefoglalkoztatás [lásd. 16. oldal], mely szám a tavalyi évben lefolytatott akcióellenőrzéssel megegyezik, míg az **összes intézkedésből 43% ennek a szabálytalanságnak a jogkövetkezménye volt.**

A **legrosszabb kép az építőiparban** mutatkozott, figyelemmel arra, hogy a hatóság a feketefoglalkoztatással érintett munkavállalók 60%-át ebben az ágazatban találta, igaz a vizsgálatok több mint harmada terjedt ki ezekre a vállalkozásokra. Az ágazatban ellenőrzéssel érintett munkavállalók számához viszonyítva az építőiparban dolgozók több mint felét (**54 %**) foglalkoztatták feketén, mely a tavalyi évhez képest (58 %) kisebb „javulást” jelent, de az ágazatban az elmúlt évek tapasztalatait figyelembe véve jelentős növekedés tapasztalható, ami a feketefoglalkoztatást illeti.

Építőipar	2015	2016	2017	2018
Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	1 206	1 132	1194	929
Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	473	496	694	501
Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya	39,22%	43,82%	58,12%	53,93%

A feketén foglalkoztatottak **9-9 %-át** adta a **kereskedelem** és a **vendéglátás**. A kereskedelem területén, ez a szabálytalanság az ellenőrzéssel érintett munkavállalókhoz viszonyítva a legrosszabb arányt hozta, az elmúlt 4 év hasonló tárgyú akcióellenőrzéseit figyelembe véve.

Kereskedelem	2015	2016	2017	2018
Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	542	338	579	346
Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	102	69	86	75
Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya	18,82%	20,41%	14,85%	21,68%

A vendéglátás a tavalyi akcióellenőrzéshez képest stagnálást mutat, ami az ágazatban foglalkoztatott munkavállalók és feketén foglalkoztatott munkavállalók arányát illeti és tartja a javuló tendenciáját, 2015-höz és 2016-hoz képest.

Vendéglátás	2015	2016	2017	2018
Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	465	490	588	449
Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	108	144	103	80
Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya	23,23%	29,39%	17,52%	17,82%

A **feldolgozóiparban** az elmúlt akcióellenőrzésekhez képest **jelentős növekedés** figyelhető meg az ágazatban ellenőrzéssel érintett munkavállalók és feketén foglalkoztatott munkavállalók arányát tekintve. (A 65 fő „feketemunkásból” 49 főt egy Csongrád megyei zöldségcsomagoló munkáltató foglalkoztatott egyszerűsített foglalkoztatás keretében az illetékes adóhatósághoz történő bejelentés nélkül [lásd. Példatár 8. számú példa].

Feldolgozóipar	2015	2016	2017	2018
Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	341	1346	355	519
Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	32	79	21	65
Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya	9,38%	5,87%	5,92%	12,52%

A **vagyonvédelem** területén idén kevesebb munkavállaló volt ellenőrzéssel érintve és feketén foglalkoztatva a tavalyi évi akcióellenőrzéshez képest. Az elmúlt 3 évben a „nyári” akcióellenőrzéseken vagyonvédelemben foglalkoztatottak körülbelül harmadát érintette feketefoglalkoztatás. A tavalyi évhez képest azonban kisebb csökkenés volt tapasztalható 2018-ban.

Vagyonvédelem	2015	2016	2017	2018
Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	512	216	129	80
Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	53	65	49	25
Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya	10,35%	30,09%	37,98%	31,25%

A **mezőgazdasági ágazatban** a tavalyi kiugróan kedvezőtlen tapasztalatok (58 %) mérséklődtek (29 %), ami az ágazatban ellenőrzéssel érintett munkáltatók és a feketefoglalkoztatás arányát illeti és hasonlóak a 2015. (29 %) és 2016. (32 %) évi akcióellenőrzések adataihoz.

Mezőgazdaság	2015	2016	2017	2018
Ellenőrzéssel érintett munkavállalók száma	349	113	218	165
Feketén foglalkoztatott munkavállalók száma	101	36	118	48
Feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya	28,94%	31,86%	54,13%	29,09%

Az elmúlt évek tapasztalatainak megfelelően kiemelkedő volt a **nyilvántartási kötelezettség megszegése** (hiányos, hamis nyilvántartás, illetve nyilvántartás hiánya) is. Az intézkedések 31 %-át ezek a jogsértések adták. A jogsértés az építőipar és a feldolgozóipar területén dolgozó munkavállalókat érintette legnagyobb számban (24% és 21%). A bejelentés hiánya mellett a nyilvántartási kötelezettség megszegése is az **építőipar** jellemzője, mely főként úgy valósul meg, hogy **egyáltalán nincs munkaidő nyilvántartás**.

A munkaidő nyilvántartására vonatkozó szabályok megkerülése a **kereskedelem és a vendéglátás, területén is jellemző**, a szabálytalansággal érintett munkavállalók 15 és 14%-a került ki ezekből a szektorokból. Említést érdemel, hogy tavaly a kereskedelemben foglalkoztatottakat érintette legnagyobb számban ez a szabálytalanság, az idén azonban lényegesen kisebb volt ez a létszám az ágazatban.

Az intézkedések 13 %-a történt a **munkaidőre vonatkozó szabályok** meg nem tartása miatt. Ez a szabálytalanság a korábbi tapasztalatoknak megfelelően a munkaidő-beosztással, munkaidőkerettel kapcsolatos rendelkezések megszegésével történt. Az idei akcióellenőrzés során ez a szabálytalanság közel azonos számban érintette a feldolgozóipar (104 fő) a vendéglátás (97 fő) és a kereskedelem (95 fő) területén dolgozó munkavállalókat.

A **pihenőidővel** kapcsolatos szabálytalanságok idén érintették a legtöbb munkavállalót az előző „nyári” célzott ellenőrzésekhez viszonyítva, mely annak köszönhető, hogy egy Komárom-Esztergom megyei feldolgozóipari munkáltató 244 munkavállaló vonatkozásában nem tartotta be a munkaközi szünetre vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. A pihenőidővel kapcsolatos más szabálytalanságok (napi, heti pihenőidő mértékének megszegése) nem volt jellemző az akcióellenőrzés során.

A **munkabérrel kapcsolatos jogsértések** – mind az intézkedések számát, mind az érintett munkavállalói létszámot tekintve – idén volt a legalacsonyabb 2015-től kezdve. Az intézkedések 4 %-át a munkabérrel kapcsolatos szabálytalanságok alapozták meg, az érintett munkavállalói létszám az összes szabálytalansággal érintett munkavállalóhoz viszonyítva szintén 4 % volt.

3. A bejelentés nélküli foglalkoztatás megvalósulási formái és ágazati megoszlása

Az elmúlt évek tapasztalataival egyezően továbbra is a munkaviszonyban foglalkoztatottak **bejelentésének elmulasztása** volt a leggyakoribb előfordulási forma, emellett jelentős az **egyszerűsített foglalkoztatás keretében dolgozók bejelentésének elmulasztása** is. Megállapítható, hogy a feketefoglalkoztatás több mint 85%-a a bejelentés elmulasztásával valósul meg.

Egyszerűsített foglalkoztatás bejelentésének hiánya hátterében továbbra is a közterhek befizetésének elkerülésére, illetve az egyszerűsített foglalkoztatás időbeli korlátainak kijátszására irányuló szándék húzódik meg.

A munkavállalók és a munkáltatók képviselőinek elmondása alapján sokszor éppen azért választják ezt a foglalkoztatási formát a hagyományos, munkaszerződéssel létesített munkaviszony helyett, mert így a kifizetett munkabérből a munkáltató nem vonja le a különböző tartozásokat, letiltásokat (pl. banki követeléseket, köztartozásokat, gyermektartásdíjat, stb.). A munkáltatóknak és nyilvánvalóan a munkavállalóknak is kényelmesebb lenne a munkaszerződéses forma, de ezt a többnyire szerény körülmények között élő és levonandó tartozással rendelkező munkavállalók anyagi okokból kerülik.

Az akcióellenőrzés során több munkáltató hivatkozott arra, miszerint úgy tudták, hogy egyszerűsített foglalkoztatáshoz kötődő bejelentést csak reggel 8 óráig lehet tenni. Véltetőleg összetévesztik a jogviszony törlésével, amit valóban a foglalkoztatás napján reggel 8 óráig lehet sikeresen benyújtani az illetékes adóhatóság felé.

Általános tapasztalatként elmondható, hogy a bejelentés nélküli foglalkoztatással leginkább fertőzött ágazat az építőipar.

Egyre többször találkoznak az ellenőrzések során a hatóság munkatársai „természetes személy” (ún. „kontár”) foglalkoztatóval. Ezekben az esetekben a munkáltató nem rendelkezik vállalkozással, sokszor pl. **az építető tulajdonos nem is tudja, hogy a megbízott szakember nem vállalkozó**. Az építés-kivitelezési munkaterületeken ilyen esetekben nehézkes, összetett bizonyítást igénylő feladat a munkáltató kilétének megállapítása. Egyes megyékben (Heves, Baranya) megfigyelhető, hogy a magánszemély munkáltatók száma ugrásszerűen növekszik. Ezek egy része a nyilvántartások alapján beazonosítható okból magyarázható, pl. egyéni vállalkozó a vállalkozási tevékenységét az ellenőrzés napján szünetelteti, vagy már megszüntette; kényszerszünet alá került társas vállalkozás esetében az ügyvezető, mint természetes személy terhére esik a feltárt jogszabálysértés. Más esetben a gazdasági tevékenységet végző személy a tevékenység folytatásához nem rendelkezik engedéllyel/azt nem jelentette be, így ezekben az ügyekben jelzéssel él a munkaügyi hatóság az illetékes jegyző felé.

A legtöbb esetben a foglalkoztatás csak a munkaügyi ellenőrzés napjára és az azt megelőző rövidebb időszakra állapítható meg. A bejelentés nélkül foglalkoztatott munkavállalók bejelentése iránt a munkáltatók jellemzően már a helyszíni ellenőrzés során, vagy még aznap intézkednek.

Azok a munkáltatók, akik az egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztatott munkavállalót az adóhatóság felé bejelentik, általában - annak ellenére, hogy a jogszabály nem teszi kötelezővé - egyszerűsített munkaszerződést is kötnek a munkavállalókkal, mert így a munkaidő-nyilvántartás vezetésével és a munkabér írásba foglalt elszámolásával kapcsolatos adminisztráció nem kötelező.

Bejelentés nélküli foglalkoztatás során a feltárt esetek nagy részében a munkavállalók nem rendelkeztek **írásba foglalt munkaszerződéssel** sem. A munkaszerződések hiánya általában szorosan összefügg a bejelentés hiányával, így amikor a bejelentést szabályszerűen megtették a munkáltatók, a munkaszerződés hiánya ritka, ha ilyen előfordul, akkor a földrajzi távolságok vagy adminisztratív nehézségek miatt nem kerül rá sor.

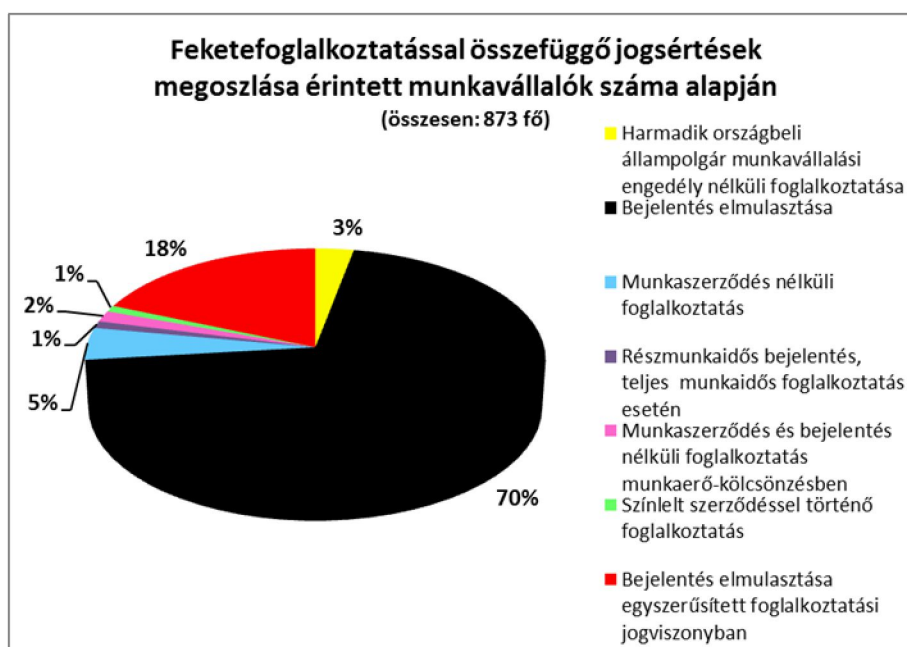
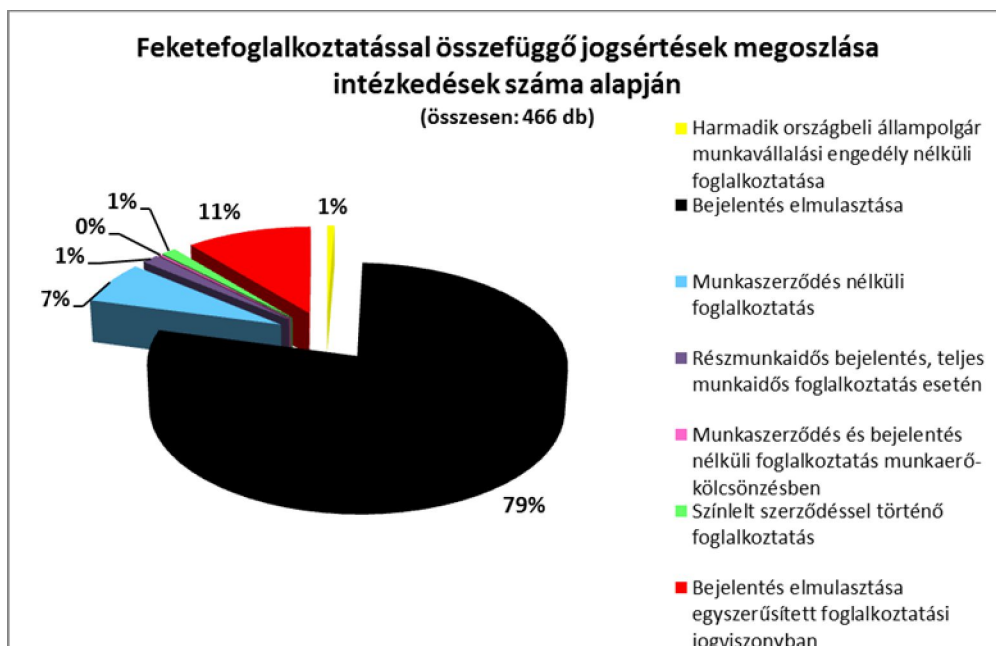
Pozitívum azonban, hogy amennyiben munkaszerződést kötnek a munkáltatók a munkavállalókkal, azok az Mt. szabályainak megfelelő tartalmúak és a tájékoztatási kötelezettségüknek is eleget tesznek a foglalkoztatók.

Esetenként előfordult, hogy a munkavállalók **részmunkaidőben** történő bejelentése valójában teljes vagy magasabb heti munkaidőben történő munkavégzést leplezett. E jogsértés feltehetően nagyobb számban fordul elő (különösen a minimálbér és a garantált bérminimum jelentős emelkedése miatt), de az esetek döntő többségében a bizonyítást megnehezíti, hogy a munkájukat feltű munkavállalók nem mernek a munkáltatójuk ellen nyilatkozni. [lásd Példatár 4. példa]

Az akcióellenőrzés adatai szerint nem jellemző a **harmadik országbeli állampolgárok** engedély nélküli foglalkoztatása. Összesen három esetben tárt fel (2015-ben két esetben 2016-ban és 2017-ben szintén három esetben) a hatóság ilyen jogsértést: a kereskedelem a vendéglátás és a mezőgazdaság területén. A mezőgazdasági ágazatban 24 ukrán munkavállalót foglalkoztatott munkavállalási engedély nélkül egy munkáltató [lásd Példatár 22. példa]

A **színtelt szerződéssel** történő foglalkoztatásnál is gyakori a jogszabályok téves alkalmazása, a munkáltatók sokszor „úgy gondolják”, hogy a megbízási szerződéssel történő foglalkoztatási forma megfelel a jogszabályi előírásoknak. Az akcióellenőrzés azonban nem tárt fel számottevő mértékben ilyen szabálytalanságot, mely az utóbbi évek tapasztalataival egybevág. [lásd Példatár 19. példa]

Ugyanakkor Békés megyében terjedni látszik az a munkáltatói eljárás - nemcsak a vendéglátási, hanem a feldolgozóipari ágazatban is, - hogy az alkalmi munkavállalás havi 15 napos keretét egy tulajdonosi körbe tartozó, de **két különböző szociális szövetkezet** bevonásával úgy oldják meg, hogy maguk a munkavállalók erről semmit sem tudnak, a jelentési íveken csak az egyik szociális szövetkezet elnevezése van feltüntetve. A munkavállalók tehát úgy dolgoznak egyszerűsített foglalkoztatás és munkaerő-kölcsönzés keretében egy adott munkahelyen, hogy akár 30 napot is foglalkoztatják őket két különböző szociális szövetkezet bejelentése mellett (15 nap után) felváltva. Ez a több munkáltató által létrehozott gyakorlat a joggal való visszaélés gyanúját veti fel, a jogalkotó szándéka nyilván nem erre irányult, amikor az alkalmi munkavállalás jogi kereteit kijelölte.

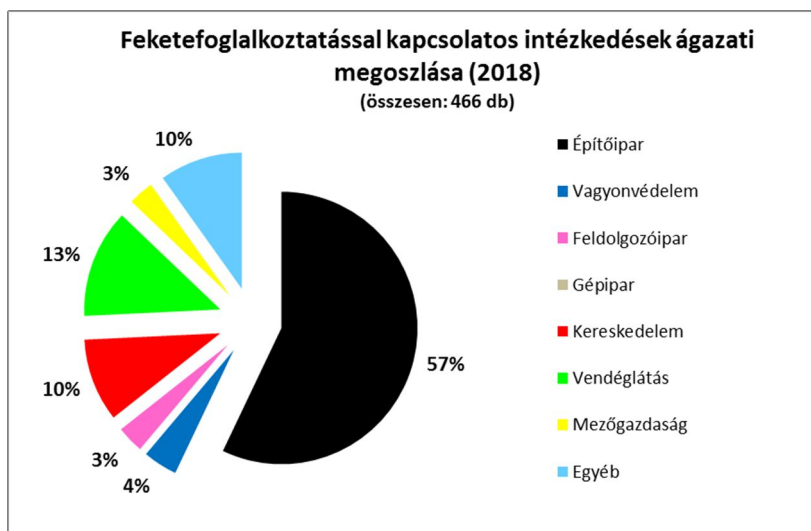
A feketemunkával érintett munkavállalók 60%-a az építőipar területén dolgozott, ami alátámasztotta az elmúlt évek tapasztalatait, mely szerint az ágazatban egyértelműen a feketefoglalkoztatás a legtipikusabb szabálytalanság. Jól jelzi az ágazat „fertőzőittségét”, hogy volt olyan megye (Tolna), ahol valamennyi, az építőipari ágazatban ellenőrzött munkavállaló esetében feketefoglalkoztatást (bejelentés nélküli, illetve munkaszerződés nélküli foglalkoztatást) tártak fel a szakügyintézők.

A feketefoglalkoztatás szerkezeti megoszlása kapcsán megállapítható, hogy legtipikusabb formája a munkaviszonyhoz, illetve egyszerűsített foglalkoztatáshoz kapcsolódó bejelentés hiánya, egyéb formái (pl. színlelt szerződéssel történő foglalkoztatás) kevésbé jellemzők az építőiparban.

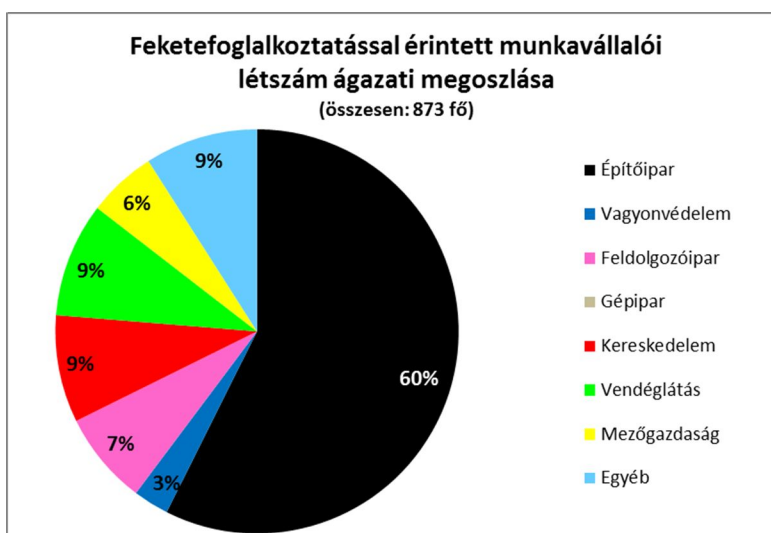
Az építőiparban a fővállalkozó – alvállalkozó – további alvállalkozók láncolataiból következően a sor végén vannak azok a kisebb vállalkozások, munkáltatók, amelyek a nehezebb, kétékezi, tényleges fizikai munkákat végzik el. Ezek a munkáltatók – elmondásuk szerint – szinte „rá

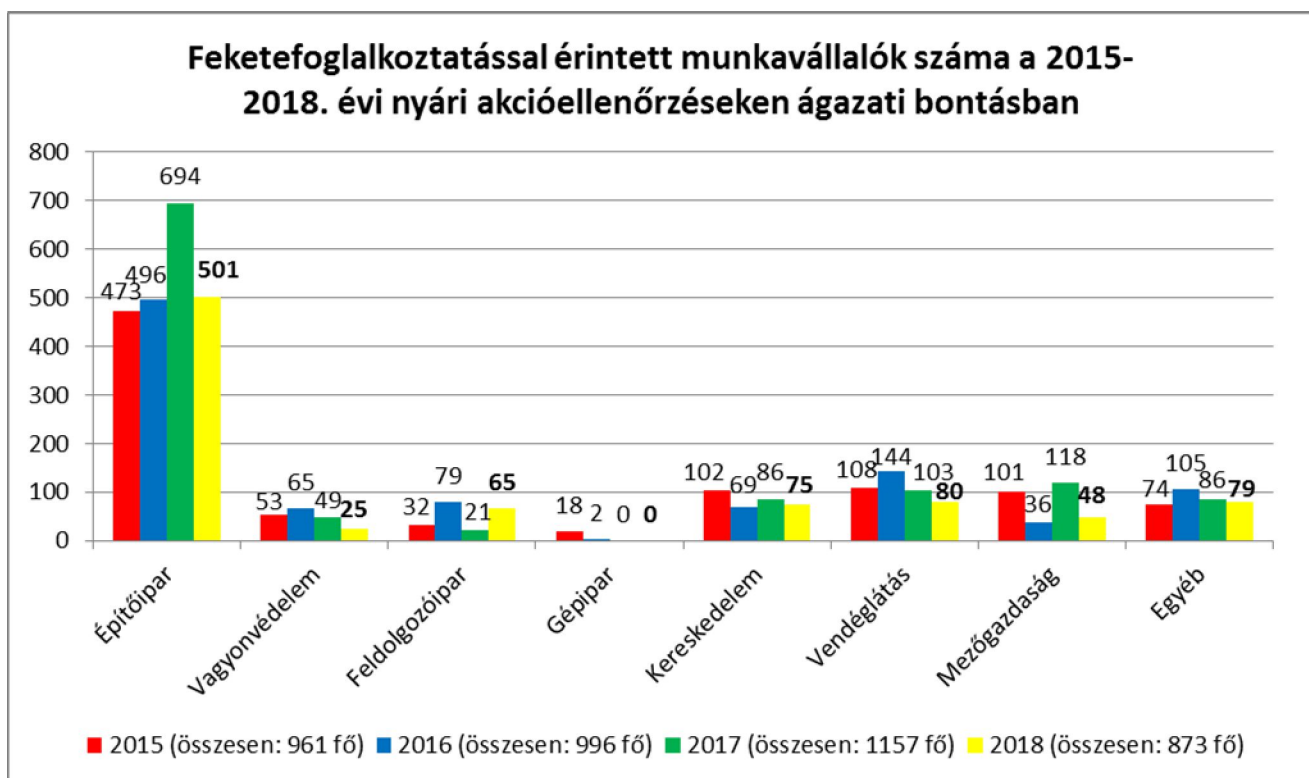
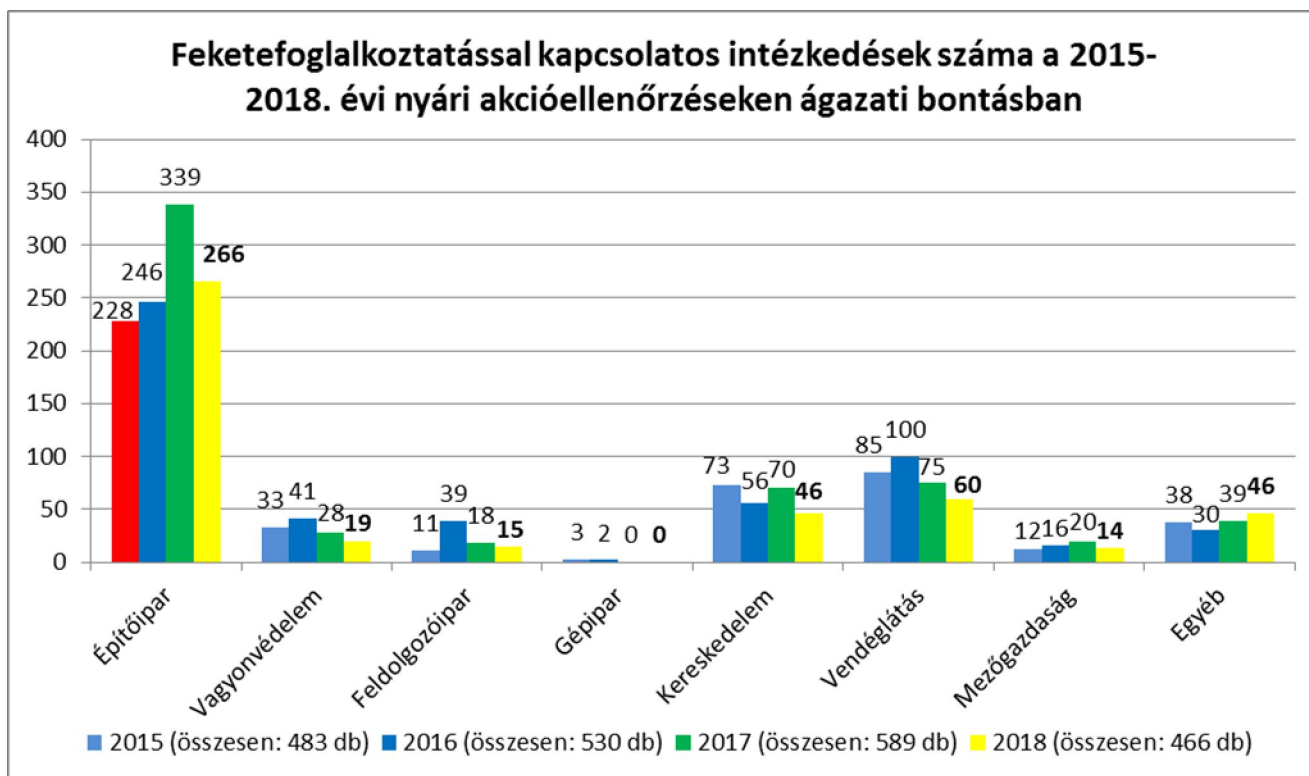
vannak kényszerülve” arra, hogy szabálytalanul foglalkoztassanak munkaerőt, mivel a sor végére érve már kevés pénz jut a vállalkozásnak az elvégzendő munkáért.

Ami az intézkedések számát illeti, az építőipar után a vendéglátásban intézkedtek a legnagyobb számban a hatóság munkatársai, ám ezek az intézkedések jellemzően 1-2 főt érintettek.

A jogsértéssel érintett munkavállalók számát tekintve az építőipar területén volt a legmagasabb ez az arány az ellenőrzéssel érintett időszak alatt. A többi ágazat között közel azonos arányban (6-9 %) oszlott meg a feketén foglalkoztatott munkavállalók létszáma. Mindössze 3 %-os szeletet foglal el a vagyongvédelem az ágazati megoszlást tekintve, ám az akcióellenőrzés során kevésbé töltött be ez a terület központi szerepet az ellenőrzött munkáltatók kiválasztása során. Érdeemes kiemelni, hogy a feldolgozóiparban az alacsonyabb intézkedésszám ellenére magasabb munkavállalói létszámot érintett a szabálytalanság, mely az ágazat sajátosságára, a nagyobb létszám igényű munkákra, valamint a már fentebb említett Csongrád megyei példára vezethető vissza.

A munkaügyi hatóságok beszámolóí szerint a vállalkozások egy része tudatosan figyelmen kívül hagyja a jogszabályokat, más része nem ismeri, illetve nem tudja alkalmazni azokat.

A „feketefoglalkoztatással” kapcsolatban a munkáltatók képviselői részéről gyakori hivatkozás volt a folyamatosan változó jogszabályi környezet, annak ellenére, hogy a munkajogi szabályozás

érdemben hosszú ideje nem változtatott a munkaviszony létesítésekor kötelező alakszerűséggel és bejelentési kötelezettséggel kapcsolatban, így a kifogás kevésbé életszerű.

A munkavállalók nagy része ugyancsak nincs tisztában a munkajogi szabályokkal, amely a munkáltatók részéről esetleges visszaéléshez, a munkavállalók tudatlanságának kihasználásához vezethet. Természetesen ennek van másik oldala is, amikor a munkavállaló tisztában van az előírásokkal, de állását féltve saját érdekében nem mer fellépni.

A fentiekén túl vélelmezhető egyes munkáltatók részéről a tudatosság, mivel – az ellenőrzés elmaradása esetén - a munkaerő költsége így alacsonyabbra szorítható. Évek óta bevett szokás a „kockáztatás”. Egyes cégek nehezen megközelíthető, „eldugott” helyen tevékenykednek, nem számolnak ellenőrzéssel. A járási hivatalok beszámolói szerint ezt támasztja alá, hogy a foglalkoztatáshoz kapcsolódó bejelentésről a munkáltatók a már előzőekben kifejtettek szerint még aznap intézkednek, mivel ismerik a jogszabályi kötelezettséget és a bejelentés teljesítésének előírt módját, valamint a bejelentés megtételéhez szükséges munkavállalói adatokkal már a munka megkezdése előtt rendelkeznek.

Példa a szándékosságra és az őszinteségre, hogy – Békés megyei tapasztalat szerint – az ellenőrzést végzők jogsértés okait boncolgató kérdéseire a munkáltatók képviselőitől sokszor érdemi válasz helyett, csak a következők hangzanak el: „Minek beszéljek mellé?”, „Utólag majd pótolom.”

A munkáltatók (amennyiben a helyszínen jelen vannak) gyakran hivatkoznak arra, hogy a szabálytalanság oka nem szándékos mulasztás, elfelejtették a bejelentést, vagy sok dolguk volt, ezért nem volt rá idejük. Feketefoglalkoztatás esetén a munkáltatók egyik tipikus kifogása, hogy a könyvelőjük mulasztása miatt maradt el a munkavállalók jogviszonyának bejelentése, a könyvelők pedig legtöbbször azt nyilatkozzák, hogy a munkáltatók nem szolgáltatnak elegendő adatot (nem tudják, hogy adott napon dolgozik-e a munkavállaló, vagy nincs meg valamennyi, bejelentéshez szükséges adat) a bejelentés megtételéhez.

Sok munkáltató a Nemzeti Adó- és Vámhivatalra „mutogat”, mert véleményük szerint nem egyértelműek a bejelentésekre vonatkozó adminisztrációs szabályok, iránymutatások.

Természetesen a jogkövető munkáltatók nem osztják ezt a véleményt.

A munkáltatók jelzése alapján a feketemunka legújabb keletű okai közé sorolható, hogy a munkavállalók jelentős része maga kéri a bejelentetlen foglalkoztatás lehetőségét, több okból is: Valamilyen tartozás (banki, gyerektartás stb.) miatti levonások a munkabérből, valamilyen nyugdíjban részesülők, akiknél a járulékfizetésnek már nincs jelentősége, ill. azok a fiatalabb munkavállalók, akik nem bíznak a nyugdíjrendszer jövőjében és inkább választják a jelenlegi magasabb jövedelmet.

Egyes megyékben, mint például Vas megyében, ahol szinte minden ágazatban munkaerő-hiány van, a feketefoglalkoztatás nem volt meghatározó (legtöbbször a keleti megyékből érkező és az építőiparban segédmunkásokat alkalmazó munkáltatókat érték bejelentés nélküli foglalkoztatáson). Ugyancsak pozitív kép volt tapasztalható Győr-Moson-Sopron megyében. A kedvezőbb számnak, illetve aránynak elsősorban az lehet az oka, hogy a korábbi évekkel ellentétben a munkáltatók már nemcsak eseti jelleggel éltek a kedvezőbb - csak napi 500 vagy 1000 Ft - közteherviseléssel és kevesebb adminisztrációval járó egyszerűsített foglalkoztatással, hanem ez a foglalkoztatási forma már tömegessé vált, és a munkavállalók jelentős részét -

elsősorban a vendéglátásban és a kereskedelemben - egyszerűsített foglalkoztatás keretében foglalkoztatták.

4. Egyéb jogsértések és azok okai

A bejelentés nélküli foglalkoztatás mellett kiemelkedőek a **munkaidő-nyilvántartásokkal kapcsolatos jogsértések** (hamis, illetve kettős nyilvántartás). A munkaidő-nyilvántartással összefüggő legjellemzőbb szabálytalanság, hogy a munkáltató nem rögzíti a nyilvántartáson a munkaidő kezdő és befejező időpontját (ez a látszólag csekély szabálytalanság leplezi legtöbbször a napi maximális munkaidő túllépését, illetve a rendkívüli munkavégzést). A munkaidővel kapcsolatos adatok – egy-egy munkanapra vonatkozó – hiányos nyilvántartása mögött figyelmetlenség, feledékenység, a következetesség hiánya mutatkozik, szándékosság nem feltételezhető a munkáltatók részéről.

Szándékos munkáltatói magatartásra utal viszont az az eset, amikor **a munkaidő-nyilvántartás nincs a munkavégzés helyén**, a későbbiekben a hatóságnak megküldött iratanyag alapján pedig jellemzően nem állapítható meg jogsértés, pedig számos esetben áll fenn a gyanúja annak is, hogy a munkavállalókat a megengedettnél többet foglalkoztatják. Az építőiparban fokozottan igaz, hogy nem is akarnak a munkáltatók munkaidő-nyilvántartást vezetni, hiszen az visszamenőleg is igazolná mind a bejelentés nélküli foglalkoztatás tényét, mind a munkaidővel, illetve pótlékfizetéssel kapcsolatos előírások megszegését.

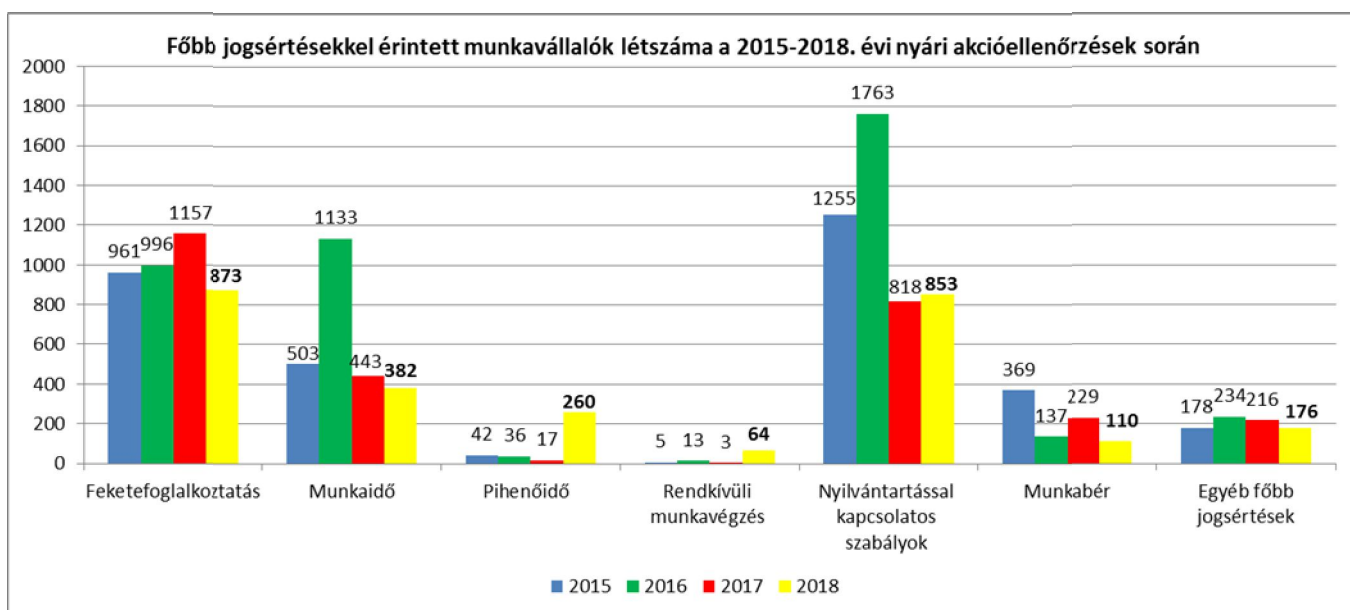
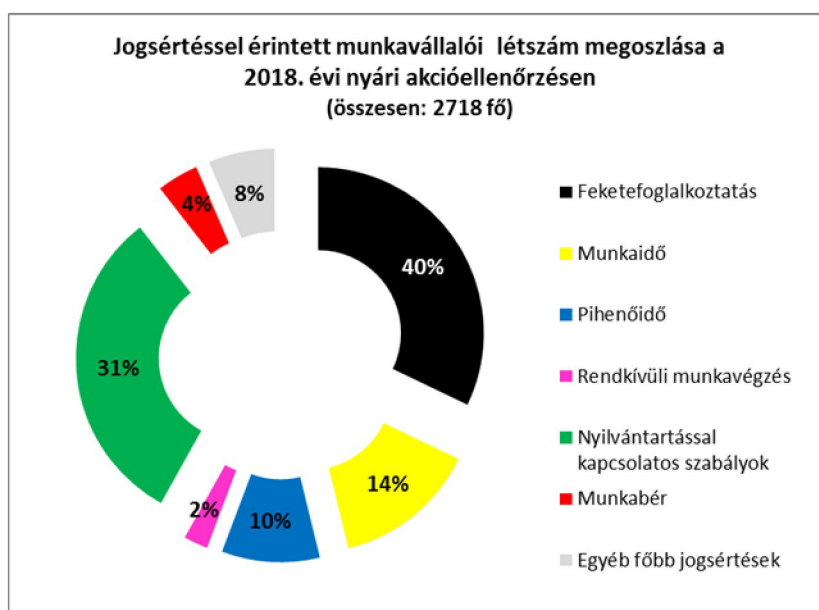
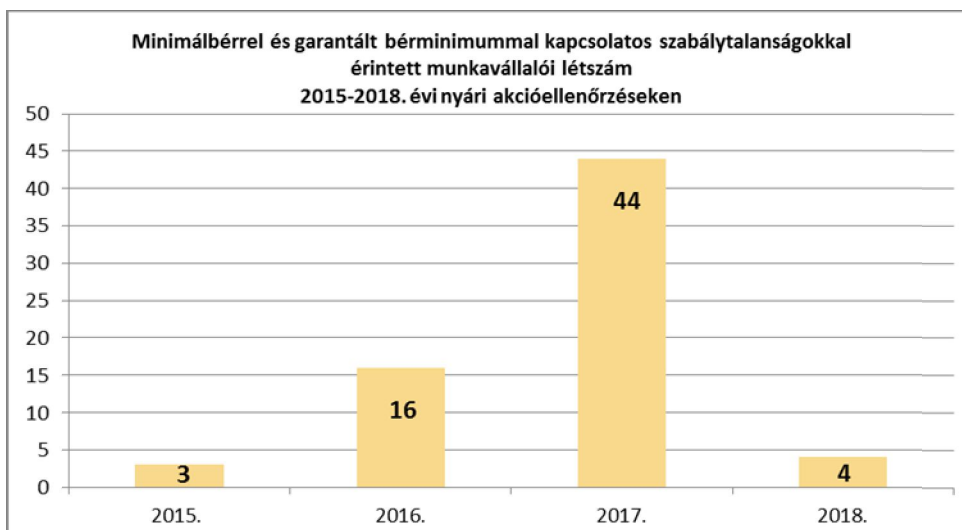
A vizsgálat tapasztalatai szerint ritkábban fordult elő, hogy a munkavállalók munkaideje meghaladta a napi munkaidő megengedett legmagasabb mértékét, emellett viszont **gyakran előfordult a munkaidő-beosztás szabályainak megsértése**, melynek hátterében egyrészt a jogszabályok ismeretének hiánya, másrészt a rendkívüli munkavégzés leplezésére irányuló szándék állt.

Szabadsággal kapcsolatos szabálytalanságok nem jellemzőek, de Vas megyei tapasztalat, hogy a kereskedelmi és a vendéglátó-ipari ágazatban egyre többször találkozunk azzal a jogsértéssel, hogy a munkaviszony ideje alatt a munkáltató kifizeti a szabadság egy részét a munkavállalóknak. A munkáltatók az ellenőrzéskor el is mondják, hogy hiába hirdetnek és kérdeznak körbe az ismeretségi körében, nem tudnak a szabadságolás idejére helyettesítő munkaerőt felvenni és inkább kifizetik a bejelentett munkavállalóiknak a szabadság egy részét hogy ne veszítsék el őket is.

A **munkabérrel** összefüggő jogsértésekkel kapcsolatosan a legtöbb intézkedés és a legtöbb érintett munkavállaló is a **vendéglátás** területén volt. A munkabérrel kapcsolatos szabálytalanságok közül az esetek nagy részében a **pótlékok kifizetésének** (rendkívüli munkavégzésért járó pótlék, műszakpótlék) **elmaradása** miatt kellett intézkedni a hatóság munkatársainak.

Az idén második lépcsőben megemelt kötelező legkisebb munkabér és garantált bérminimum miatt a hatóság fokozottan ellenőrizte a béremelések gyakorlati megvalósulását, ám a szabálytalanság mindössze 4 munkavállalót érintett és alátámasztja az elmúlt 1,5 év tapasztalatát, hogy **a szabálytalanság tömegesen továbbra sem fordult elő**.

5. Összegzés

A munkavállalók jogviszonyának rendezettsége érdekében a foglalkoztatásra vonatkozó jogszabályok érvényre juttatására irányuló **akcióellenőrzés összességében vegyes tapasztalatokkal zárult.**

- A szabálytalanul **foglalkoztatók** aránya az elmúlt három év **hasonló akcióellenőrzéseihez képest csökkent.**
- A **feketefoglalkoztatás** miatt kellett a **legtöbbször intézkedni** a hatóság munkatársainak és a **legtöbb munkavállalót** is ez a szabálytalanság érintette.
- A feketefoglalkoztatás az elmúlt négy év ugyanilyen tárgykörű akcióellenőrzéseit figyelembe véve a következőképpen alakult:
  - az ellenőrzéssel érintett munkavállalókra figyelemmel: 2015: 21% 2016: 25% 2017: 34% 2018: 28 %
  - a szabálytalansággal érintett munkavállalókra vetítve: 2015: 29% 2016: 23% 2017: 40% 2018: 40 %,
az érintettek számát tekintve: 2015: 961 fő, 2016: 996 fő, 2017: 1 157 fő, 2018: 873 fő
- Az egyes ágazatokban ellenőrzéssel érintett munkavállalók és a feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya **növekedett a kereskedelem és a feldolgozóipar területén csökkent a vagyonvédelem, mezőgazdaság** szektorokban és **stagnál a vendéglátásban.**
- Az **építőipar** területén továbbra is **kiemelkedően magas** volt a **feketefoglalkoztatás**, annak ellenére, hogy az ágazatban ellenőrzéssel érintett munkavállalók és feketén foglalkoztatott munkavállalók aránya csökkent. Az építőiparban az akcióellenőrzés tapasztalatai alapján minden 2. munkavállalót feketén foglalkoztatnak.
- **Egyes szociális szövetkezetek** foglalkoztatási gyakorlata – a megküldött tapasztalatok alapján – a rendeltetés ellenes joggyakorlás gyanúját veti fel.
- A **munkaidő-nyilvántartással és munkaidő-beosztással** kapcsolatos szabálytalanságok száma továbbra is **jelentős**, melyek **elfedik** az esetleges egyéb szabálytalanságokat is.
- A **munkabérrel** kapcsolatos szabálytalanságok az elmúlt évhez képest **csekélyebb** mértékben volt tapasztalhatóak.
- Az akcióellenőrzés megerősítette az elmúlt 1,5 év tapasztalatát, **hogy a minimálbérrel és garantált bérminimummal** kapcsolatos szabálytalanság **továbbra sem jellemző.**

A vizsgálatok a várakozásoknak megfelelően (a korábbi évek ellenőrzési tapasztalatait alapul véve) alátámasztották az akcióellenőrzés elrendelésének szükségességét, mivel **a bejelentés nélküli foglalkoztatás továbbra is jelen van** – annak **versenyhátrányt okozó és a feketegazdaságot újratermelő, a munkavállalók hosszú távú érdekeivel ütköző és foglalkoztatási adatokat torzító hatásával együtt** – a munka világában.

Melléklet

Példatár

1. Az eljáró szakügyintézők Bács-Kiskun megyében 2018. júniusban panasz alapján ellenőrzést tartottak egy zöldség-gyümölcs csomagoló üzemben. A helyszínen 21 fő végzett segédmunkát, közülük 15 fő alkalmi munkavállaló volt. A munkáltató a helyszínen munkaidő nyilvántartást nem tudott bemutatni a 21 munkavállaló tekintetében. A munkavállalók közül 12 fő a helyszínen tanúként került meghallgatásra, elmondásuk szerint az ellenőrzés napján 10 órakor kezdték meg a munkát alkalmi munkavállalóként, zöldségtisztítást, csomagolást végeztek, munkabérük 700 Ft/óra volt. A helyszínen tartózkodott 4 fiataikorú, ill. 1 gyermekkorú (13 éves) munkavállaló is. A fiataikorú munkavállalók szülői beleegyezés mellett dolgoztak. A gyermekkorú munkavállaló a helyszínen eltiltották a munkavégzéstől. A munkáltató 15 fő alkalmi munkavállaló bejelentését nem tette meg az illetékes adóhatóság felé a munka megkezdése előtt sem munkaviszony, sem egyszerűsített foglalkoztatás keretében.
2. Baranya megyében egy lakóingatlan felújítási munkaterületen 2018. júniusban munkaügyi ellenőrzés történt, mely során munkavégzés közben találtak 6 segédmunkás munkakörben foglalkoztatott munkavállalót. A munkavállalók egyszerűsített foglalkoztatásra hivatkoztak, munkáltatóként egységesen egy építőipari Kft-t jelöltek meg. Megállapítást nyert, hogy a munkavállalók ellenőrzés napján fennállt egyszerűsített foglalkoztatásra irányuló jogviszonyának bejelentése a helyszíni ellenőrzés megkezdését követően, annak hatására történt meg az illetékes adóhatóság felé.
3. Békés megyében az akcióellenőrzés során társhatóságokkal (munkavédelem, közlekedési hatóság) közösen közérdekű bejelentés kivizsgálását kezdte meg a munkaügyi hatóság melynek során 16 alkalmi munkavállalót talált munkavégzés közben, akik játszóterekre való gumilapok gyártásában működtek közre egyszerűsített foglalkoztatás és munkaerő-kölcsönzés keretében segédmunkás munkakörben. Megállapítást nyert, hogy az alkalmi munkavállalókat egy tulajdonosi körbe tartozó, de két különböző szociális szövetkezet kölcsönzi (15 nap után) felváltva a kölcsönvevő munkáltató részére. Az ellenőrzés eredményeképpen mindkét szociális szövetkezet esetében 2 főt érintően bejelentés nélküli foglalkoztatás került feltárássra, az ellenőrzés napjára, ill. korábbi napokra vonatkozóan, továbbá 4, ill. 9 fő esetében késedelmes bejelentés megállapítására is sor került.
4. 2018. év júliusban szintén Békés megyében egy kocsmában a munkaügyi ellenőrzést tartottak, melynek során munkavégzés közben találtak 1 munkavállalót pultos munkakörében, valamint a helyszínen tartózkodott (akkor éppen nem munkavégzés céljából) a munkavállaló lánya, aki szintén a kocsmát üzemeltető munkáltató munkavállalója. Az ellenőrzés során mindkét munkavállaló tanúként került meghallgatásra, melynek során fény derült arra, hogy mindketten legalább heti 50-50 órában dolgoztak a kocsmában annak ellenére, hogy a munkaviszonyuk csak heti 10, illetve heti 20 órás részmunkaidős foglalkoztatásra lett bejelentve a munkáltató által a Nemzeti Adó-és Vámhivatalhoz. A munkavállalók 2018. március 01. napja óta

dolgoznak a munkáltatónak. Az ellenőrzés során kétséget kizáróan megállapítható, hogy teljes munkaidő helyett tudatosan csak részmunkaidőre kerültek bejelentésre a munkavállalók.

5. Borsod-Abaúj-Zemplén megyében munkaügyi ellenőrzésre került sor 2018. június végén egy egyéni vállalkozó cukrászdájában. A munkaterületen az ellenőrzés időpontjában 3 munkavállaló végzett munkát. Az egyik munkavállaló írásos munkaszerződéssel munkaviszony keretében, szakképzett eladó munkakörben, 180.500,-Ft/hó munkabérért végzett munkát. A foglalkoztatása hétfőtől szombatig terjedően szóbeli megbeszélés szerinti munkaidő-beosztása szerint történt. A munkavállaló további nyilatkozatában elmondta, hogy a munkáltató írásos munkaidő-beosztást nem készít, azt a munkáltató bemutatni nem tudott. A másik munkavállaló szóbeli megállapodás alapján végzett munkát, írásos munkaszerződést nem írt alá, egyszerűsített munkaviszonyban történő foglalkoztatás ténye nem merült fel. A munkavégzéséről személyesen a vállalkozóval állapodott meg, kisegítő munkakörben történő foglalkoztatásban, megállapodás szerint 138.000,-Ft/hó munkabérért. A munkaterületen közel egy hónapja végzett munkát, napi 8 órában. A munkavállaló feladata a cukrász munkájának segítése, mosogatás, takarítás volt. A munkavégzéséhez szükséges munkaeszközöket, tisztítószereket, anyagot a munkáltató biztosította a részére. A munkáltató fentieket elismerte, továbbá előadta, hogy a munkavállalóval foglalkoztatása kezdetétől írásos munkaszerződést köt, és bejelentési kötelezettségének eleget tesz. Megállapítást nyert továbbá, hogy a harmadik munkavállaló munkaviszonyát 2018. május 10. napjától kezdődő foglalkoztatására nem jelentette be a munkáltató. Az ellenőrzés befejezése után mindkét munkavállaló bejelentése megtörtént.
6. Budapesten 2018. júliusban a rendőrséggel és a kerületi közterület-felügyelettel közösen helyszíni ellenőrzést tartottak egy kábelfektetési munkaterületen, ahol ellenőrzés közben találtak 3 munkavállalót, akik munkaszerződés és adóhatósági bejelentés nélkül voltak foglalkoztatva. A munkáltató képviselője elismerte a 3 fő szabálytalan foglalkoztatását. Nyilatkozata szerint azért maradt el a munkaszerződések írásba foglalása és a dolgozók adóhatósági bejelentése, mert a munkát a vártnál sürgősebben el kellett kezdeni, és nem volt idő az adminisztrációs feladatok elvégzésére. Az ellenőrzést követően pótolta a munkáltató a munkaszerződések írásba foglalását és a bejelentést is.
7. Szintén Budapesten egy parkoló építésen tartottak ellenőrzést a munkaügyi ellenőrök, ahol kézi erővel végzett földmunkavégzés közben találták a munkáltató 6 munkavállalóját. A munkavállalókkal tanúmeghallgatási jegyzőkönyv készült, mely alapján megállapítható volt, hogy 3 munkavállaló az ellenőrzés napján kezdett, 3 munkavállaló pedig kb. egy hete, de egyikük sem kötött írásba munkaszerződést a munkáltatóval. Megállapítást nyert, hogy a munkaviszonyok adóhatósági bejelentésére sem került sor.
8. A Csongrád Megyei Rendőr-főkapitányság által áttett észrevétel okán –, helyszíni munkaügyi ellenőrzésre került sor 2018. júliusban. A helyszíni ellenőrzés megkezdésekor összesen 50 munkavállaló végzett munkát zöldségcsomagoló munkakörben. A telefonon lekérdezett foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok nyilvántartása szerint az 50 fő munkavállaló közül 1 munkavállaló bejelentése történt

meg a területileg illetékes I. fokú adóhatóság felé munkaviszony keretében, azonban 49 munkavállaló bejelentése – a foglalkoztatás megkezdése előtt – sem munkaviszony keretében, sem alkalmi munkavégzésre irányultan nem történt meg. A jogsértést súlyosbító tényező, hogy a 49 „feketén” foglalkoztatott munkavállaló közül 6 fiatal munkavállaló (18. életévét be nem töltött munkavállaló) volt jelen a munkaterületen és végzett munkát. Három fiatal munkavállaló nem töltötte be a 15. életévét. Közülük egy a törvényes képviselőjével volt jelen, együtt dolgoztak. A másik 2 fiatal munkavállaló nem rendelkezett a munkavégzéshez szükséges törvényes képviselői írásos hozzájárulással, valamint törvényes képviselő nem volt jelen a munkaterületen. További három fiatal munkavállaló a 16. életévét nem töltötte be, melyek közül egy fiatal munkavállaló nem rendelkezett a munkavégzéshez szükséges törvényes képviselői írásos hozzájárulással. A munkaügyi hatóság jelzéssel élt a fiatal munkavállalók lakóhelye szerint illetékes gyámhatóság felé.

9. Fejér megyében az akcióellenőrzés során vizsgálatra került sor, egy ingatlan építési területen, ahol 2 munkavállaló végzett munkát. Egyikük foglalkoztatása munkaviszonyban, teljes munkaidőben, segédmunkás munkakörben történt. Az ellenőrzés helyszínén falat vakolt, nyilatkozata szerint rendszeresen kőműves feladatokat lát el, kőműves szakképesítéssel rendelkezik. Munkabére 138.000,-Ft/hó. Munkavégzéséről munkaidő-nyilvántartás vezetett, melyet az ellenőrzés napján nem töltött ki. Másik munkavállaló szóbeli megállapodás alapján, egyszerűsített foglalkoztatás keretében alkalmi munkavállalóként végzett munkát segédmunkás munkakörben. Az ellenőrzés napján be volt jelentve, megelőző napi munkavégzését azonban a munkáltató elmulasztotta az illetékes adóhatóság felé bejelenteni. Munkabérként 10.000,-Ft/nap munkabért kapott. A munkáltató a jogszabálysértéseket a helyszínen elismerte.
10. 2018. júniusban egy Győr-Moson-Sopron megyei építési munkahelyen megkezdett helyszíni munkaügyi ellenőrzés alapján megállapítást nyert, hogy a munkáltató 3 - segédmunkás munkakörű - munkavállalót írásba foglalt munkaszerződés és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felé történő bejelentés nélkül foglalkoztatott. A munkáltató képviselője a munkaügyi szabálytalanságokkal kapcsolatban arra hivatkozott, hogy nem állt szándékában szabálytalanul foglalkoztatni a munkavállalókat, azt hitte, hogy a munka megkezdése előtt már be lettek jelentve a munkavállalók az adóhatóság területig illetékes szerve felé, vagyis a jogsértésről nem ő tehet, hanem a könyvelője mulasztása miatt történt
11. Hajdú-Bihar megyei építkezésen 2018. júniusban egy egyéni vállalkozó munkáltatót érintően az eljáró állami tisztviselők munkaügyi ellenőrzés folytattak le. A munkáltató alkalmazásában az ellenőrzés időpontjában 3 munkavállaló végzett munkát építőipari szak- és segédmunkás munkakörökben. A munkáltató munkavállalók esetében az illetékes adóhatóság felé fennálló bejelentési kötelezettségének nem tett eleget, továbbá a munkavállalókat írásos munkaszerződés nélkül foglalkoztatta.
12. Heves megyében 2018. júniusban egy építőipari munkáltató 6 munkavállalót foglalkoztatott építőipari segédmunkás, illetve villanyszerelő munkakörben. A helyszíni ellenőrzés és az azt követő bizonyítási eljárás alapján megállapításra került, hogy a munkáltató 5 munkavállalót az ellenőrzés napján írásba foglalt munkaszerződés

nélkül foglalkoztatott, továbbá a munkavállalók jogviszonyának létesítésével kapcsolatos bejelentési kötelezettségének a munkaügyi ellenőrzés megkezdésének időpontjáig nem tett eleget az illetékes adóhatóság felé. A hatodik munkavállalót írásba foglalt munkaszerződés nélkül foglalkoztatta a munkáltató, de a munkavállaló jogviszonyát a munkáltató előírásszerűen bejelentette az adóhatóság felé.

13. Jász-Nagykun-Szolnok megyében 2018. június végén munkaügyi ellenőrzésre került sor, egy termál fürdőben és annak éttermében, ahol munkavégzés közben találtak 2 szakács, 2 recepciós-felhasználó, 1 szobaasszony és 1 kertész munkakörben alkalmazott munkavállalót. Megállapítást nyert, hogy a munkavállalók teljes munkaidőben, 1 havi munkaidő keretben, változó munkarendben dolgoztak. A munkavállalók esetenként munkaszüneti nap és vasárnap is dolgoztak 2018. év május hónapban, műszakpótléokra és éjszakai bérpótléokra is jogosító munkarendben végezték munkájukat. A munkaidő-kereten felüli rendkívüli munkaidőt is teljesítettek, melyet nem kompenzált a munkáltató az érintett munkavállalóknak. A munkáltató a napi munkaidő törvényes mértékénél több munkaidőre osztott be 3 főt, a munkaviszony létesítésével összefüggő tájékoztatást 5 főnek nem biztosította, éjszakai munkavégzésért járó bérpótlékot 3 főnek nem számfejtett, a rendkívüli munkavégzést 5 főnek nem kompenzálta, a műszakpótléokra jogosult 5 főnek nem számolta el a pótlékát, a napi törvényes pihenőidőt 4 főnek nem biztosította, munkaszüneti napon történt foglalkoztatás esetén 5 főnek nem fizetett pótlékot.
14. Egy Komárom-Esztergom megyei ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy egy élelmiszer-áruházban foglalkoztatott vagyongőr heti 20 órás részmunkaidős munkaszerződéssel, ill. az illetékes adóhatóság felé történő bejelentéssel volt alkalmazva, de valójában heti 30 órás részmunkaidőben dolgozott. A munkaidejéről nyilvántartást nem vezettek.
15. Egy Nógrád megyei egyéni vállalkozó zöldség-gyümölcs árusító helyén munkaügyi ellenőrzésre került sor az akcióellenőrzés során. A helyszínen 1 munkavállaló végzett munkát, aki előadta, hogy két napja rendes munkaviszony keretében dolgozott a munkáltatónál, ezt megelőzően pedig egyszerűsített foglalkoztatás keretében, eladó munkakörben foglalkoztatta őt a munkáltató. A nyilatkozata szerint rajta kívül még egy fő dolgozott egyszerűsített foglalkoztatottként a munkáltatónál. Mindkét fő egyszerűsített foglalkoztatotti jelenléti íve bemutatásra került a helyszínen, míg a rendes munkaviszony vonatkozásában munkaszerződés és munkaidő-nyilvántartás került bemutatásra. Megállapítást nyert, hogy mindkét fő esetében az egyszerűsített foglalkoztatás bejelentése 2-2 nap vonatkozásában nem történt meg. A rendes munkaviszonyra vonatkozó bejelentés szabályosan megtörtént az adóhatóság felé.
16. Pest megyében egy ikerház falazási munkáit végezték az akcióellenőrzés ideje alatt. A helyszínen 5 munkavállalót találtak munkavégzés közben akiket szakügyintézői lekérdezés alapján az illetékes adóhatóság felé nem jelentettek be. A munkavállalókat tanúként meghallgatták. Elmondásuk szerint alkalmi munkavégzésben állapodtak meg a cégvezetővel. A munkaügyi ellenőrzés megkezdését követően a munkavállalók bejelentése megtörtént.
17. 2018. júniusban, Somogy megyében munkaügyi ellenőrzés történt egy kereskedelmi egységben. A munkáltató alkalmazásában egy munkavállaló egyszerűsített

foglalkoztatásra irányuló jogviszony (alkalmi munka) keretében, szóbeli megállapodás alapján, írásba foglalt egyszerűsített munkaszerződés, vagy egyéb írásba foglalt szerződés nélkül végzett munkát, 650.- forint összegű órabér ellenértékért, eladó munkakörben. A munkavállaló munkavégzését a munkáltató Kft. képviselőre jogosultja utasította, irányította, ellenőrizte, a munkaeszközöket (pl. kés, mérleg, pénztárgép) a munkavállaló részére a Kft. biztosította. A munkavállaló előadta, hogy a munkavégzését személyesen látja el, nem egyéni vállalkozó, a helyszíni ellenőrzés napján 06 órakor kezdte meg a munkavégzését. A munkáltató az ellenőrzés napján foglalkoztatott munkavállaló jogviszonyát a munkaügyi ellenőrzés megkezdéséig nem jelentette be az adóhatóság irányába.

18. 2018.júliusban az eljáró állami tisztviselők helyszíni ellenőrzést tartottak egy Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei dinnyeárusnál, ahol munkavégzés közben találtak egy munkavállalót. A munkavállalót, eladó munkakörben, 9 órától 19 óráig tartó munkaidőben, 6.000-Ft/nap munkabér ellenében foglalkoztatta a munkáltató, aki a munkavállaló foglalkoztatási jogviszonyának létrejöttét nem jelentette be a területileg illetékes adóhatóság felé a munkavállaló munkába állását és a munkaügyi ellenőrzés megkezdését megelőzően.
19. Tolna megyében egy egyéni vállalkozó kiskereskedelmi egységében munkaügyi ellenőrzést folytattak le 2018. június közepén. A munkáltató 2018. június 1. napjától a munkaügyi ellenőrzésig 1 munkavállalót (munkakör: eladó) munkaviszony keretében foglalkoztatott. A munkáltató írásba foglalt munkaszerződés nélkül, írásos megbízási szerződéssel foglalkoztatta a munkavállalót. Az illetékes elsőfokú állami adóhatósághoz a munkavállaló munkába lépéséig, valamint a munkaügyi ellenőrzés megkezdéséig sem megbízásként, sem munkaviszonyként nem került bejelentésre a munkavállaló jogviszonya.
20. Közérdekű bejelentés alapján elvégzett munkaügyi ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy egy gépjármű értékesítő munkáltató, eladó munkakörben foglalkoztatott munkavállalókat egy Vas megyei telephelyen. Egy munkavállaló az illetékes adóhatósághoz történt bejelentés-, és írásba foglalt munkaszerződés nélkül volt alkalmazva egyszerűsített foglalkoztatással, 2 munkavállaló bejelentéssel, de írásba foglalt egyszerűsített munkaszerződés nélkül volt alkalmazva, de a munkaidő-nyilvántartást nem vezették. Egy munkavállaló pedig korábban bejelentéssel és írásba foglalt munkaszerződéssel dolgozott a Kft.-nél, de munkaviszonyának megszűnésekor a kilépő papírjait nem adták át a törvényben meghatározott időben.
21. 2018. június végén munkaügyi ellenőrzésre került sor egy Veszprém megyei „tüzép” telepen. A helyszíni munkaügyi ellenőrzés során megállapítást nyert, hogy 3 munkavállaló esetén hiányosan volt a tárgyhavi munkaidő-nyilvántartás, 5 fő esetében csak szóban közölték a munkaidő-beosztást, további egy munkavállaló jogviszonyának bejelentése nem történt meg.
22. 2018. júniusban munkaügyi ellenőrzésre került sor a rendőrség idegenrendészeti munkatársaival közösen egy Zala megyei gyümölcsösben. A munkáltató 24 ukrán állampolgárt foglalkoztatott 2018. június 13., 15., 16., 18. és 19. napján, akik cseresznyét szedtek, bérezésük teljesítménybér volt (600,- Ft/láda). Az ukrán munkavállalók nem rendelkeztek munkavállalási engedéllyel.